

**ПРОФЕСІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ЖУРНАЛІСТІВ НА БАЗІ ЖИТОМИРСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

Миколаєнко Н. М.,

*кандидат педагогічних наук, викладач кафедри видавничої справи,
редагування, основ журналістики та філології Житомирського державного
університету ім. І. Франка
м. Житомир, Україна*

Необхідність створення якісних мас-медіа набуває особливого значення у зв'язку з конкуренцією у глобалізованому світі, що вимагає розробки сучасних стратегій розвитку фахової освіти. Відповідно актуалізується проблема покращення практичної підготовки майбутніх журналістів як вагомого фактору.

Вивчення наукової літератури й досвіду роботи фахівців ЗМІ засвідчило, що на етапі трансформації сфери журналістики наявний рівень «портрету журналіста» як комплексного показника ефективності професійної діяльності фахівців мас-медіа не відповідає реальному потенціалу в розв'язанні актуалізованої проблеми. Вирішення окреслених завдань є можливим за умови вдосконалення навчального процесу. Це і зумовило вибір мети статті – розкрити особливості підготовки майбутніх журналістів у межах вищого навчального закладу.

Пропонуємо розглянути інноваційні форми та методи в підготовці майбутніх журналістів, які реалізуються на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка. Ефективними для формування професійної культури майбутніх журналістів виділяємо теоретичні (різні види лекцій), практичні (лабораторні роботи, семінари, самостійна робота, навчально-виробнича практика) й практико-орієнтовані (тренінг, ворк-шоп, ток-шоу, буктрейлер, книжкова виставка та ярмарка) форми навчання.

Згідно з Положенням «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» [4], самостійну роботу студентів спрямовуємо на реалізацію інноваційної форми – випуск науково-методичного журналу «Редакторська скриня».

Так група студентів є умовною редакцією видання, де у кожного свої завдання (редактора, коректора, журналіста), а як кінцевий результат зі встановленим дедлайном є журнал у друкованому й електронному варіанті.

Тому самостійна робота в сучасному розумінні має такі потенційні можливості: скеровує пізнавальний інтерес студентів відповідно до їх індивідуальних можливостей; вибудовує перспективи розвитку творчого пошуку й досягнення результатів через власні дослідження; стимулює самостійне засвоєння і критичне осмислення знань, набуття власного досвіду в ході виконання завдань до кожної теми заняття; орієнтує на колективне обговорення та оцінювання виконаної самостійної роботи; вказує на прояв психологопедагогічної та науково-професійної активності майбутніх фахівців у межах виконання завдань; забезпечує реалізацію творчого доробку студентів і отримання конкретних результатів.

Вагомим результатом виконання самостійної роботи студентів журналістського профілю ЖДУ ім. І. Франка в ході вивчення фахових предметів є презентація розроблених матеріалів, які розміщені у науково-методичному журналі «Редакторська скриня» (рекомендованого до друку Вченою радою ЖДУ ім. І. Франка, протокол № 7 від 27.12.2014 р). Він є універсальним проектом, що включає творчі роботи студентів під рубриками «Від науковця», «Фахівцям на замітку», «Інтерв'ю з...», «Це важливо», «У гостях у...», «Читаймо разом», «Практичні поради», «Весела робота» та ін.

Матеріал у «Редакторську скриню» студенти готують самостійно до кожного практичного заняття, узгоджуючи свої ідеї з умовною редколегією видання. Такий вид самостійної роботи розглядаємо як процес фахової реалізації студентів на ґрунті актуальних професійних знань, умінь, навичок, як інноваційну форму навчання.

Зауважимо, що «Редакторська скриня» є практикоорієнтованим засобом, що забезпечує впровадження міжпредметних зв'язків у процесі фахової підготовки майбутніх редакторів та видавців. Із матеріалами навчально-методичного журналу «Редакторська скриня» можна ознайомитися в електронній бібліотеці Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Серед інтерактивних форм організації навчального процесу в підготовці майбутніх журналістів для набуття студентами навичок публічного виступу та дискутування вдало реалізовувати ток-шоу – міжгалузєва, інтерактивна форма спілкування. Відмітимо, що проведення ток-шоу передбачає формування проблеми, мети; збору інформації з певної теми; підготовку проблемних запитань і виступу учасників; аналіз підготовки аудиторії. Наприклад, у межах профільних курсів проводимо ток-шоу на основі узагальнення й систематизації навчального матеріалу з фахової проблематики, у ході якого відбувається практична апробація, аргументується в колективному обговоренні отримання результатів тощо.

Із практичного досвіду особливе місце серед інтерактивних форм навчання займає буктрейлер – кліп за книгою, створення короткого відеоролику за мотивами конкретного друкованого видання з метою його популяризації.

Вважаємо доцільним відмітити, що вперше на публіці буктрейлер був створений у 2003 р. до десятого Романа вампірської саги Крістін Фіхан «Темна симфонія». Зараз у США над створенням буктрейлерів працюють провідні кіностудії. В Україну цей спосіб рекламування друкованих видань впроваджено з 2009 р. Як новий інструмент для книжкового бізнесу першими використовувати буктрейлери стали видавництва (українське видавництво «Грані-Т»). У подальшому цією ідеєю зацікавилися працівники бібліотеки, однак широкого розповсюдження буктрейлер не набув, оскільки потребує великого матеріального ресурсу [1].

Разом із тим, зазначена форма навчання, як перспективно-інноваційна, використовується на заняттях журналістського фаху. Наприклад, у травні 2015 р. та 2016 р. ряд студентських робіт було представлено на Всеукраїнському фестивалі буктрейлерів «Bookfashion» (Київ). Робота на дитячу поезію «До нас крокують в гості зима та Миколай» житомирської письменниці Людмили Коваль у номінації «ігровий буктрейлер» отримала III місце (режисер – Віталій Коваль, студент III курсу; оператор – Вікторія Лавренчук, студентка II курсу; сценарист – Вікторія Ейсмут, студентка III курсу). У 2016 р. за буктрейлер про книгу Мар'яни й Тараса Прохасько «Хто зробить сніг» – II місце (режисер – Дарина

Шевченко; оператор – Юлія Глинчук, студентки II курсу). Для студентів-журналістів така інтерактивна форма є дуже захоплюючою.

Акцентуємо увагу, що для формування професійного портрету фахівця студентам спеціальності «Журналістика» необхідно отримання «живих» практичних порад із уст фахівців. Тому на базі ЖДУ ім. І. Франка створено й реалізовується навчальний проект для майбутніх журналістів «Такого у книгах не прочитаєш». Суть проекту – неформальне спілкування із провідними фахівцями Житомирщини, України про секрети професійної діяльності у медіа галузі через досвід, а також налагодження співпраці зі студентами.

Через реалізацію розглянутих інноваційних форм та методів значно підвищується рівень підготовки майбутніх журналістів. Оскільки це – системний процес, також вважаємо за необхідне в рамках освітньої та журналістської діяльності створити систему умов і засобів, необхідних для ефективного формування й удосконалення «портрета журналіста».

Література:

1. Буктрейлер – сучасна форма реклами книги [Електронний ресурс]. URL: <http://biblio.lib.kherson.ua/buktreylet.htm>.

2. Групова робота студентів [Електронний ресурс]. URL: http://idruchniki.com/13870502/pedagogika/grupova_robota_studentiv.

3. Іванов В. Журналіст і суспільство / В. Іванов // Етика в редакційному повсякденні. – Київ: Академія Української Преси: Центр Вільної преси, 2010. – С. 11–25.

4. Положення про організацію самостійної роботи студентів [Електронний ресурс]. URL: <http://www.khnu.km.ua/root/dept/nmv/res/5.pdf>.

5. Редакторська скриня: [наук.-метод. журнал] // За заг. ред. Н. М. Миколаєнко. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. – 46 с.